

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1635. usque ad annum 1643

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1779

VD18 9011888X

§. 79. Jansenii opera typis edita.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67406](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67406)

Janfenius anno Christi millesimo sex-
centesimo trigesimo quinto die vigesima
octava Octobris, qua natus erat, Ypren-
fis Episcopus nominabatur, anno au-
tem sequenti eodem die consecratus,
demum hoc anno die sexta Maij febrī
in pestem declinante correptus, e vi-
vis excessit, postquam totius vitæ suæ
noxas Sacerdoti asseruerat, ac supre-
mis morientium Sacramentis rite con-
firmatus erat.

§. LXXIX.

Janfenii opera typis edita.

Quantumvis Molinistæ Janfenium ab
eo temporis articulo, quo sese eo-
rum opinionibus opposuisse credebatur,
nec pietate, nec eruditione conspicuum,
imo nequidem *Philosophicæ sapientiæ*
guarum depinxissent, nihilominus com-
munia saniorum suffragia, Græcæ &
Hebraicæ linguæ peritia, laurea Do-
ctoratus Theologici a Parisiensibus ob-
lata, & a Lovaniensibus concessa, præ-
cipue vero quædam ejusdem scripta lon-
ge celebratissima profundam ejus in
Theologicis, Exegeticis aliisque disci-
plinis scientiam produnt. Scripsit autem
I. orationem de interioris hominis re-
formatione, II. Tetrateucheom, seu
commentarium in quatuor Evangelia
III. com-

Sæc. XVII. Ill. commentaria in quinque libros Moy-
 A. C. 1638. sis IV. in Proverbia, Ecclesiasten, & li-
 bros Sapientiæ, & in Prophetam Sopho-
 niam Analec̃ta, quæ tamen posthuma
 in Eruditorum Scriniis asservantur.
 V. Alexipharmacum &c. VI. Spon-
 giam notarum, quibus Alexipharma-
 cum aspersit Voetius. VII. Denique
 Martem Gallicum sub nomine Alexandri
 Patricii Armachani. Porro Jansenius in-
 quisitissimo ferens animo, quod Molinistæ
 Deum libero hominis arbitrio subjec-
 erent, hinc eorum doctrinam impugna-
 turus, ut puram S. Augustini doctri-
 nam de gratiæ efficacia a scholis, ut
 credebat, passim eliminatam postlimi-
 nio revocaret, impigro viginti duorum
 annorum labore, summaque animi con-
 tentione hujus sancti Patris opera e-
 volvit, cunctaque ad suum scopum con-
 sona ex illis decerpfit, atque in adver-
 saria per classes distribuit, integrum-
 que volumen, cui nomen esse voluit,
Augustinus Jansenii conscripsit: quod ta-
 men Jansenius hoc opus suum non nisi
 post celebratum Conciliabulum Burgofonta-
 num, proin intra 5. Martii & 4. No-
 vembris anni 1621. digesserit, æque
 confictum est, ac ipsum hoc Concilium
 Burgofontanum. Nec tamen diffite-
 mur, quod Jansenius jam tum de fiste-
 matis sui veritate subdubitarit, atque
 ideo

ideo, cum sibimet Pii V. & Gregorii XIII. Sæc. XVII.
 Bullas contra Michaellem Bajum obji- A. C. 1638.
 ceret, hæreo fateor, aiebat, sed quid ad
 doctrinam S. Augustini? Insuper acres sibi
 a Molinistis impendentes procellas ani-
 mo præfagebat, prout literis ad Ab-
 batem Sancyranum datis significaverat,
 „asserens, eo magis se teneri, quo in
 hoc opere longius progredereetur, doctri-
 nam, quam meditareetur, stuporem
 plerisque incussuram: ac futurum fa-
 cile, ut tanquam delirus ac somnia-
 tor insignis audiat: credere tamen se,
 rem tantam a Deo speciali consilio pro-
 moveri: magna nihilominus prudentia
 ac circumspeditione opus esse, ma-
 gnoque potentum favore: cætus quo-
 que religiosos, si in eandem senten-
 tiam adduci possent, magno præsidio
 fore: „Constans quoque apud Iprenses
 traditio viget, Jansenium morti vi-
 cimum cuidam Sanctimoniali præcepif-
 se, ut afferret sibi hæc sua scripta, in
 ignem, ut credunt, conjicienda: ea
 vero non fuisse reperta, Jansenium au-
 tem paulopost extinctum: utut res se
 habuerit, id certum est, quod Janse-
 nius vix dimidia ante obitum hora te-
 stamenti sui tabulis hæc verba inseri
 iusserit: „Ego Cornelius Dei & Apo-
 stolicæ Sedis gratia Episcopus Iprensis
 de mea libera voluntate do & dono
 Hæc. Eccles. Tom. LX. S om-

*Danes Gen.
 temp. not.
 p. 317.*

Sæc. XVII. „omnia mea Scripta ad explicationem
A. C. 1638 „S. Augustini spectantia Capellano meo

„Reginaldo Lamæo, partim quia ma-
„gno labore ea scripsit & dictavit, par-
„tim quia sine originali, copia corrigi
„non potest. Hac tamen mente hanc
„donationem facio, ut cum Doctiss.
„Viris, Magnifico Liberto Fromondo,
„& Reverendo Domino Henrico Cale-
„no, Canonico Mechliniensi, conferat,
„& disponat de editione quam fidelis-
„sime: Sentio enim difficulter aliquid
„mutari posse. Si tamen Romana Se-
„des aliquid mutari velit, sum obe-
„diens filius, & illius Ecclesiæ, in qua
„semper vixi, usque ad hunc lectum
„mortis obediens sum. Ita mea po-
„strema voluntas est, actum 6. Maij

Prem. c. 29. „1638. „ Hujusmodi verba submissio-
Et in Epil. nis plena in ipsomet suo Augustino se-
in cap. 22. mel atque iterum repetuntur, indubium-
Luc. que est, quod Jansenius tam in suis
thesibus, quas die nona Octobris anno
hujus sæculi decimo septimo absque
Præside Lovanii propugnauerat, quam
in suis Commentariis in Sede Aposto-
lica auctoritatem agnoverit falli nesciam
in rebus ad fidem moresque spectanti-
bus: unde corrui Molinistarum cri-
minatio, qua ad augendum odium,
& arcessendam ex impacto Pontificie
auctoritatis contemptu hæreseos pro-
babili-

habilitatem sparserunt, Jansenium jam Sæc. XVII.
 tum (scilicet dum Marci Antonii de A. C. 1638.
 Dominis libros confutare, ab Aposto-
 lico Nuntio monebatur) consilia de con-
 vellenda Pontificum, qui Baium damna-
 verant, auctoritate animo voverit. Op-
 tandum potius fuisset, ut Jansenii Secta-
 tores illius erga Sedem Apostolicam ob-
 sequium fuissent imitati, & Molinistæ
 privato suo in eum odio minus indul-
 gentes; tum enim fors tota controver-
 sia in Janseniani libri damnatione ste-
 tisset, ejusque doctrina, si hæretica
 haberetur, jam in Baio damnata fuis-
 set credita, nec in novam hæresin ex-
 crevissent; proin Ecclesia jam pridem
 liberata fuisset atrocibus illis conten-
 tionibus, funestisque diffidiis, quibus
 non sine maximo animarum dispendio
 in hanc usque diem agitur.

Ceterum vix vitæ suæ finem fece-
 rat Jansenius, cum illico Reginaldus
 Lamæus defuncti Episcopi Sacellanus,
 Henricus Calenus Archipresbyter Bru-
 xellensis, necnon Libertus Fromondus
 edendo Jansenii Augustino manum ad-
 moverent: Horum igitur opera anno
 hujus sæculi quadragesimo hic liber
 literis Zegeri Lovaniensis Typographi
 cum Cælaris Regisque Hispani privi-
 legio, Ferdinando Cardinali Hispano
 S 2 Bel-

Sæc. XVII. Belgarum Gubernatori nuncupatus pro
 A. C. 1638. diit, adjecta hac Jacobi Pontani Regii
 librorum Censoris approbatione: *Hoc
 opere per Reverendissimum Dominum Corneli-
 um Jansenium Episcopum Ipresensem de
 hæresi Pelagiana, ac statu naturæ inno-
 centis, lapsæ, puræ, reparatæ, singula-
 ri, miraque eruditione concinnato, arca-
 nissima divinæ providentiæ circa creaturam
 rationalem dispositio panditur, liberique ar-
 bitrii natura, & gratiæ vires explicantur,
 ubique conformiter ad D. Augustini Do-
 ctrinam: cujus principiis Author sic inha-
 ret, ut non tam suum, quam ipsius Augu-
 stini sensum exprimat, explanetque: quam
 ob rem opus hoc prælo ac publica luce di-
 gnissimum censeo, fructusque eximios soli-
 darum Virtutum orbi christiano allatu-
 rum confido. Ubi ergo hic liber tot
 Principum auctoritate, & Censoris Regii
 approbatione munitus, publicam
 aspexerat lucem, consuetis Molinista-
 rum commentis annumeranda est Hi-
 storia de clandestina hujus libri editio-
 ne: Referunt enim illi, quod præfati
 Viri Typographum auro corruptum ac
 jurejurando adactum eo deduxerint,
 ut summo silentio hujus libri typum
 absolveret; qua autem ratione ante
 ipsam editionem hoc mysterium fuerit
 detectum, rursus variant Molinistæ,
 narrant quidam, Jesuitis Lovaniensibus
 cal-*

callida dexteritate P. Viskerkii, qui Sæc. XVII.
 unum ex typographi operariis ad affe- A. C. 1638.
 renda sibi omnia folia subornaverat, in-
 notuisse, hoc opus propediem in lucem
 proditurum. Alii evolutionem hujus
 mysterii cum minore malignitate recen-
 sent, ajuntque, quod eo tempore, quo
 Jesuitæ Jubilæum suæ Societatis cele-
 brarent, præsens fuisset non nemo ar-
 cani conscius, qui inter epulas & po-
 cula, quæ solent ora resolvere, hæc
 verba protulerit: *præparantur vobis cibi,*
quibus brevi festa convivium agere possitis:
 Unde Patribus suspicio, maligna in
 Societatem consilia agitari. „Interim,
 inquit Molinistæ, Adrianus Crom-
 mius, Collegii Jesuitici Præfectus, Ze-
 gerum, quocum familiaria sæpius col-
 loquia habebat, convenit, atque ut
 solebat, typographiam tentat ingredi.
 Verum obseratas fores reperit. Unde
 suspicionis incrementum. Nec tamen
 detegi poterat arcanum, nisi id ventus
 revelasset. Etenim typographus im-
 pressas chartas aëri curaverat siccan-
 das exponi; factum vero est, ut spi-
 rans aura unum alterumve folium dif-
 flaret. Id repertum mox a vicinis at-
 que ad Jesuitas delatum, qui ex ungue
 Leonem agnoscebant. Ergo Crom-
 mius haud jam miratus, se clausam
 typographiæ Januam invenisse, illico
 S 3 „ad

Sæc. XVII. „ad Internuntium Richardum Stravium,
A. C. 1638. „Cameracensem Archidiaconum, de-
 „fert, quas accepisset, paginas, simul-
 „que precatur, ut sua autoritate sup-
 „primi cæteras fatageret, quando his
 „continerentur dogmata, a Pio V. &
 „Gregorio XIII. prohibita. Ille rem ad
 „Academiæ Rectorem refert, qui suum
 „non esse respondit, impedire librum, quo
 „minus excuderetur, quem Censuram ju-
 „dicia approbassent. „ Frustrato igitur
 Internuntii conatu hic liber primo Lo-
 vanii prodit, & paulo post Parisiis cum
 adjecto sex Sorbonæ Doctorum suffra-
 gio alteris typis excusus; mox etiam
 a Ministris Calvinianis Hollandiæ, Ja-
 bobo Ariglandyo rem dirigente, in pa-
 triam linguam translatus; a Jacobo au-
 tem Voetio gregi suo eximias inter lau-
 des commendatus est, suffragante ce-
 lebri Grotio, cujus ea Sententia fuit,
 si Catholici probarent Doctrinam Jan-
 senii, brevi duas Ecclesias in unam
 conflatum iri. Non multum lapsus est
 temporis, cum & Rotomagi nova libri
 Iprensis Episcopi editio comparuit.

Cetera hujus libri fata recensere
 mus in Historiæ nostræ progressu.